

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

קוב.

עין משפט נר מצוה

ע"ה א מ"י פ"ה מהל
מלכ"ס הלכה י"א:
ע"ב ש"ס הלכה י"א

לענין רש"י

שאנ"ד (שיאוניו"ר).
(לחם) נעשה מקמח גרית.

מוסף רש"י

אקרא. מקום מעבר
הנה, ובלע"ז פוטע"ו
(מגילה א). אפשר אדם
בונה בית לבנו קטן.
נען קטן הנני של
חס היה ומנרס שני
לנני (סוטה דל). אלא
שמבונה על אחת
משבעה בצוען. לטון
אכנה ממנה (בראשית טו)
לומר מושבת צפירות
(סוטה דל). בטרשים.
סלעים, שאין עשין פירות
לאך לה (שם). עמא
פזיא. נמר, דקדמיתו
פומייכו לאודניכו.
קודם ששעמם אחת
האך היא קשה ואם מוטלו
לעמוד בה קבלתם עליכם
לקיימה (שבת פח).
הדרן עלך שני דיני
גירות

מנשק כיפי דעכו. משמע דמאךך ישראל הוא וכן צביליה מי
שאלחו (גיטין דף ע"ו) ומימה דצ"ק דגיטין (דף ג' ושס)
תנן עכו כלאך ישראל לגיטין משמע דהוי מחוץ לארץ ומפרש צירושלי'
חזיה כלאך ומזיה צמוץ לארץ: **רבי חנינא** הוה מתקף מתקפיה.

פירוש שוקל אכניס ומולאן קלות אמר
עדיין לא נכנסתי לארץ ישראל כיון
שקלנו ומולאן כבדות אמר כבר
נכנסתי לארץ ישראל וכן מפרש
בתנאומא דפרשם שלח לך כשעלה ר'
חנינא הגדול מצבל צקש לידע אס
נכנס לא"י והיה שוקל אכניס כל זמן
שהיו קלות אמר עדיין לא נכנסתי
לארץ ישראל כיון שמתלאן כבדות אמר
אין אלו אלא אכני ארץ ישראל והיה
מנשקן וקרא עליהן את הפסוק
הזה כי רצו עזדיך את אכניס:
דור

אמרו ליה קטופי נינהו אמר ארץ ארץ הכניסי פירותיך למי את מוציאה
פירותיך לערביים^א הללו שעמדו עלינו בחטאתינו לשנה איקלע ר' חייא
להתם חזנהו דהו קיימי כעזי אמר עזים בין הגפנים אמרו ליה זיל לא
תעביד לן כי חברך: תנו רבנן בברכותיה של ארץ ישראל בית סאה עושה
חמשת ריבוא כורין בישיבתה של צוען בית סאה עושה שבועים כורין
דתניא אמר רבי מאיר אני ראיתי בבקעת בית שאן בית סאה עושה שבועים
כורין ואין לך מעולה בכל ארצות יותר מארץ מצרים שנאמר^ב כגן ה' כארץ
מצרים ואין לך מעולה בכל ארץ מצרים יותר מצוען דהו מרבו בה מלכים
דכתיב^ג כי היו בצוען שריו ואין לך טרשים בכל א"י יותר מחברון דהו
קברי בה שיכבי ואפילו הכי חברון מבונה על אחת משבעה בצוען דכתיב
^ד וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים^ה מאי נבנתה אילימא נבנתה
ממש אפשר אדם בונה בית לבנו קטן קודם שיבנה לבנו גדול שנאמר
^ו ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען אלא שמבונה על אחת משבעה בצוען
והני מילי בטרשים אבל שלא בטרשים חמש מאה והני מילי שלא
בברכותיה אבל בברכותיה כתיב^ז ויזרע יצחק בארץ ההיא וגו' תניא אמר
רבי יוסי סאה ביהודה היתה עושה חמש סאין סאה קמח סאה סלת סאה
סובין סאה מורסין וסאה קיבוריא א"ל^ח ההוא^ט צדוקי לר' חנינא יאה משבחיתו
בה בארעכון^י בית סאה אחת הניח לי אבא ממנה משח ממנה חמר ממנה
עיבור ממנה קיטניות ממנה רעות מקנתי א"ל^{יא} ההוא בר אמראה לבר
ארעא ישראל האי [תאלתא] דקיימא אגודא דירדנא כמה גדריתו מינה
אמר ליה שיתין כורי א"ל^{יב} אכתי לא עייליתו בה אחריבתוהו אנן
מאה ועשרים כורי הוה גורין מינה אמר ליה אנא נמי מחד גיסא
קאמינא לך אמר רב חסדא מאי דכתיב^{יג} ואתן לך ארץ חמדת נחלת
צבי למה ארץ ישראל נמשלה לצבי לומר לך מה צבי זה אין עורו
מחזיק בשרו אף ארץ ישראל אינה מחזקת פירותיה דבר אחר מה צבי
זה קל מכל החיות אף^{יד} ארץ ישראל קלה מכל הארצות לבשל את פירותיה
אי מה צבי זה קל ואין בשרו שמן אף ארץ ישראל קלה לבשל ואין פירותיה
שמנים תלמוד לומר זבת חלב ודבש שמנים מחלב ומתוקים מדבש^{יז} רבי
אלעזר כי הוה סליק לארץ ישראל אמר פלמי לי מהדא כי שמכוהו אמר פלמי
לי מתרתי כי אותבוהו בסוד העיבור אמר פלמי לי מתלת שנאמר^{יח} והיתה
ידי אל הנביאים החזיים שוא וגו' בסוד עמי לא יהיו זה סוד עיבור ובכתב
בית ישראל לא יכתבו זה סמיכה ואל אדמת ישראל לא יבואו כמשמעו רבי
זירא כי הוה סליק לא"י לא אשכח מברא למעבר נקט במצרא וקעבר אמר
ליה ההוא^{יט} צדוקי עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודניכו אכתי בפזיותייכו
קיימיתו אמר ליה דוכתא דמשה ואהרן לא זכו לה אנא מי יימר דוכינא
לה: יר' אבא מנשק כיפי דעכו ר' חנינא מתקן מתקליה ר' אמי ורבי אסי
קיימי

והוה כמבי מיכסי עד אקרא דולונגני. כשמלך כל המקומות
ישתער לכך: נקטו צדיה. מלאן קטנות נאחזות צידו אחת: קטפי.
אשכולות דמתרגמינין (ויקרא כה) לא תצורו לא תקטוף: **לשנה**.
לסוף שנה: **צצרוסיה**. כשהשנה מזרחת: **צישינסה של זוען**.

לומר דמפרש ואילו ומלוען אתה
למד לארץ ישראל דמפרש ואילו:
אני ראוי צנקה זים שאן. שהיא
משאר ארצות: זים סאה עושה
שבעים כורים. וכיון דצנקה ארצות
יש שבעים כורים כל שכן צאך מנרס
שאין לך מעולה בכל הארצות כמנרס
שהי נמשלה לנן ה' ואין צנקה
מדינה מעולה כנעון: **דמרטו זה**
מלכי. מנרס שנאמר כי היו צנען
שריו. על מלכי ישראל הכתוב מדבר
לגנאן שמרדו צהקצ"ה וסמכו על
מלכי מנרס ותמיד היו שריהם
ושלוחיהם מלויין צנען שלוחים למלך
מנרס מציאין תשורה: **מזונה**.
צנויה בכל טוב. מזונה לשון פרי
דכתיב (בראשית ו) ואכנה גם אנכי
ממנה: **לכנו הקטן**. לכנען: **לכנו**
גדול. למנרס: **על אחת משבעה**.
היי שבע פעמים צנעניס כורים
הרי ד' מאות ותשעים וצמקום שאינו
טרשים כחברון יש להוסיף עד חמש
מאות וצצרוסיה כתיב מאה שערס
על אחת שצשאר שנים נצרך למאה.
מאה פעמים חמש מאות הרי חמשת
ריבוא: **סאה קמח**. הוה אצק דק
היולא מן הנפה והסעין טחונין
דכתיב^א שן גריסין ואין טחונין דקין
והנפה מוליאה הקמח וקולטת פסולת^ב
ומחזיר מה שצנפה לריחים: **סובין**.
שהמכתשת מוליאה כשלותמין טעין
לסולת כותשין אומן דמכתשת:
מורסין. הן סובין היולאין צאחרונה:
קיבוריא. קמח שאינו יפה שעושים
ממנו פת קבור וקורין שאנדי"ר:
יאה משבחיתו זה צנרעכון. יפה
אחס משבחין אותה: **זים סאה הניח**
לי אבא. צאך ישראל: א"ל^ג ההוא
בר אמורא. אחד מצני האמורי
אמר ליהודי תחלת ציאתו לארץ:
הך סאלתא דקיימא אגודא דירדנא.
דקל פלוי העומד על שפת הירדן:
כמה גדריו מנה. כמה תמרים
אחס גודרים הימנו. לקיטת תמרים
קרויה גדירה צלשון נמשנה וגזר
צלשון ארמי: אין עורו מחזיק אס
בשרו. שהעור כוון וגומד לאחר
הפשטו: אינה מחזקת פירותיה.
עושה פירותיה מרובין עד אין מקום
להניען: פלמי לי מהדא. נללתי
מאחת מהן מן הקללות האמורות
צמקרא: נקט צמלא. יש מקום
שאין גשר ומשליכין עץ על רוח
הנהר משפה לשפה ואינו רחב לילך
לעלו כי אס אוחז צידו צחצל המתוח
למעלה הימנו קשור שני ראשיו
צשתי יתדות אחת מלאן ואחת מלאן
שהקדמתם נעשה לנשעם ועודכס
סלעים: **מסקן מתקליה**. משה ומתקן
מכשולי העיר מחמת חיצת הארץ
שהיתה חציבה עליו ומחזר שלא יא
שם רע על הדרכים:
קיימי

(א) ונין טוס"ז ע"ז נט. ד"ה
אקלטן, (ב) ובס"א: לגוים,
(ג) סוטה לד: (ד) ובס"א:
מיאלן, (ה) ונין טוס"ז צ"ב
יא. ד"ה ולא אחת, (ו) ונין
ר"ה ג. ובצ"ש שם צ"עיק
וע"ע גיטין טו. (ז) נשבת
פח. (ח) כ"ס נ"א: הסולת.

תורה אור השלם

1. ארץ פרי למלכה
מרת ישיב ביה:
תלים קו לד
2. וישא לזת את עינין
ויאך את כל כפר הירדן
בי בלה משקה לפני
שחת יי את סדם ואת
עמרה כגן יי בארץ
מצרים באבא צער:
בראשית יג י
3. כי היו בצנען שריו
ומלאכו הנם יגיעו:
ישיב ל ד
4. ויעלו חבנן ויבא עד
חברון ושמ אדמתן ששי
וחלמי ילדי הענק
וחברון שבע שנים
נבנתה לפני צנען
מצרים: במדבר יג כב
5. ובני חם כוש ומצרים
ופוט וכנען: בראשית יו
6. ויזרע יצחק בארץ
ההוא ומצאא בשנה
ההוא מאה שערס
ויברכהו יי:
בראשית כו כ
7. ואנכי אמרתי איך
אשיתך בגנים ואתן לך
ארץ חמדת נחלת צבי
צבאות גוים ואמר אבי
תקרא לי ומאתרי לא
תקבו: ירמיהו ג יט
8. והיתה ידי אל
הנביאים החזיים שוא
והקטמים קוב בסוד עמי
לא יהיו ובכתב בית
ישראל לא יכתבו ואל
אדמת ישראל לא יבואו
וירעקם בי אני אדוני
אלהים: יחזקאל יג ט

הגהות הב"ח

(א) אמר ליה לא
עייליתו בה אכתי
אחריבתוהו אמן:

עם צהול: דקדמיסו פומייכו לאודניכו. מתחלתם הייתם צהולים
עם צהול: דקדמיסו פומייכו לאודניכו. לישא אחרינא כיפי דעכו
עם צהול: דקדמיסו פומייכו לאודניכו. לישא אחרינא כיפי דעכו
עם צהול: דקדמיסו פומייכו לאודניכו. לישא אחרינא כיפי דעכו